

Materia horarum quae
canonicas appella-
m⁹ sub breui stilo di-
uina opitulate gra-
tractanda assumpsi ego **Albert⁹**
de **Ferrarijs de Placencia iuris**
vtriusq; doctor quibus indignus
dicta quoq; doctorum in hac ma-
teria scribendum in unum redi-
gere curavi. et que collecta erant
in hoc opusculo inserui et mate-
riam ampliaui eamq; sub claris
vocabulis cum allegacionibus iu-
ris penetrando ad hoc ut unusquisq;
quomodo et qualiter in horis dice-
dis habere se debeat inserui. **Ne**
existimet quisq; quod de cetero offi-
cium propter hoc assumere velim s-
pocius discipulum a quocumq;
instruendum me constituo. pte-
stans quod cum hoc materia diu-
na sit non intendo aliud velle vel
sentire nisi quod sancta sentiat ma-
ter ecclesia. **I**deo ad ipsam ma-
teriam propicius condescendo eam
pro faciliore expedicione et intel-
lectu expediam per questiones ca-
piendo textum. ca. i. sub rubrica
de celebracione missarum situati
in decretalibus. et quem textum rep-
peri a nonnullis comentatum. **H**ec
ego laicius ipsum comentabo ut
dixi. put infra patebit. **E**t prius
dum congregato consilio in ciuitate
Agaten. quesitum fuisset ab
alijs patribus utrum presbiter
omnes horas insimul legere pos-
sit de mane si propter opus ru-

rale alius aut impeditus fuerit
hoc quesito consilium respondet
et de responso suo legem facit in
forma que sequetur ad litteram
Presbiter mane matutinali ex-
pleto presum seruitutis sue scilicet
cet primam terciam sextam non-
nam vesperamq; persoluat ita tamen
ut competentibus horis iuxta possi-
bilitatem aut a se aut a scholaribus
publice compleantur. **D**e-
inde peractis horis et infirmis vi-
sitatis si voluerit exeat ad opus
rurale ieiunius ut iterum. necessi-
tatis peregrinorum et hospiti-
um sub diuersorum communis
cancium infirmorum atq; defun-
ctorum seruitudine possit secure re-
dire vsq; ad statutam horam pro-
temporis qualitate. propheta di-
cente. **D**epicies in die laudem di-
xi tibi. etenim septenarius num-
merus a nobis impletur. **S**i ma-
tutine prime tercie sexte none ve-
spere completorijq; tempore non-
stre seruitutis officia persolua-
mus. **N**am de nocturnis et vigi-
lijs idem propheta ait. **M**edia
nocte surgebam ad confitendum
tibi. **E**x hys temporibus creato-
ri nostro super iudicia iusticie sue
gracias referamus. **E**st tenor con-
stitutionis et capituli. nunc ad lit-
teram. **N**unc venio ad questio-
nes quibus credo opusculum clari-
us reddi

Quero quid sint ho-
re canonice. **R**espondetur scdm

Zen. q̄ sunt certa pensio diuina
 no cultui ab hijs qui in sortem
 domini electi sunt deputata. de
 qua sustentationem recipiunt
 de patrimonio christi. et hec dif
 finitio colligitur in .c. cum secun
 dum de preben. et in .ca. clericos.
 xxi. distm. vel aliter. **H**ore cano
 nice sunt sacrificium siue hostia
 laudis qua q̄s deo de fructu la
 biozum suorum offert pure pari
 ter et deuote. **H**anc diffinitione
 ponit **G**uillhelmus in cle. v. ca.
 de celebracone missarum. vel ali
 ter et tercio. **H**ore canonice sunt
 certa officia diuina certis tem
 poribus ab ecclesia instituta ad
 que deo deuotus propter benefi
 cium officium vel ordinem obli
 gatur et hoc fm **C**aldinū. ego
 aliam diffinitionem pono vides
 licet q̄ hore canonice sunt que
 dam satisfactio obligacionis con
 tracte ppter beneficium ordinem
 vel officium susceptum. ex qui
 bus et altero eorum. quis deuote
 obligatur ad ipsas horas di
 cendas. et hec diffinitio compro
 batur per glosam in clementia.
 si de minu in verbo seipsum in re
 liquijs et veneracione sanctorum.
 et per no. in .c. nisi cum prudem
 de tenu. per **Z**abarellam qui ead
 am hoc .ca. pri. comentauit et p
 ea que notantur in .c. significa
 tum. de prebendis et in .ca. fina
 li de rescriptis. li. vi. q̄ inter rec
 pientem et conferentem benefi

cium oritur contractus ita q̄ ex
 potest nedum ad horas istas di
 cendas: sed quecumq̄ onera be
 neficio incumbencia subire et si ea
 adimplere nolit ab eo remoueri
 poterit. ar. ca. relatum de clerico
 no residente .r. c. quia nonnulli
 et .ca. inter. r. ultimo. eo. ti. ideo
 dixi q̄ sunt quedam satisfactio
 quia sicut ad extinctionem con
 tractus inter creditorem et debi
 torem regulatur ipsa solucio. vt
 institutis quibus modis tollitur
 obligaco in principio. vbi dicit
 textus. q̄ solucio eius quod de
 betur tollitur obligaco. **D**ic ho
 rarum persoluimus pensum. id e
 debitum seruitutis nostre. idest
 obligacionis quia racione bene
 ficij ordinis vel officij ipsi crea
 tori nostro obligamur. et iuxta
 psalmistam. **S**epcies in die lau
 dem dixi tibi. **S**epcies in die ip
 sum creatorem laudare iubemur
 vt in hoc .ca. cauetur. **Q**uelibet
 istarum diffinitionum bona est
 et fundatur in iure. **A**d premis
 sa faciunt que habentur in q̄sti
 one que incipit. **Q**uero quid si
 clericus dimittat.

Secundo quero vnde dicant
 hore canonice. **R**espondetur fm
Guillhelmū et **Z**en. in cle. i. de ce
 lebraco mis. q̄ ab oro oras qa
 orando in puritate sciencie atq̄
 deuocoe et vigili cura dici debent
 ar. ca. vbi periculum. s. ultimo.
 hoc contractu debet et compelli

de electione libro .vi. Vel dicuntur ab hora ex eo quia certis horis legi debent ut in .c. nostro comprobatur et in .c. dolentes eodem titulo et dicuntur canonicæ: quia a canone sunt inuenta per sanctos patres qui eas instituerunt in consiliis de quibus in .ca. nostro .f. .ij. .xcij. distm. et in .c. finali .xii. distm. et in dicta clementina omnia et in quibus pluribus alijs locis et eas dici ordinarunt. pro eorum fundamento assumentes dictum psalmiste. **Septies** in die laudem dixi tibi et propter rationes de quibus in sequenti questione dicitur. **Dederunt** pro regula ut has canonicas horas dicere debeamus: et ideo dixi a canone inuenta sunt quia canon idem est quod regula. pro regula ergo datur ut quisque presbiter aut in sacris existens seu beneficiatus ratione seruitutis id est obligationis sue omni die legere septies tenetur. **Item** non solum dicuntur canonicæ quia a canone non sunt inuenta. sed etiam diuine pro eo quia deo offeruntur et impenduntur. argumento capiti. gloriosus deus de reliquijs et ueneratione sanctorum libro .vi. **Item** quandoque dicuntur vigilie ex eo quia animo vigilia debent in .ca. i. per totum .xii. di.

¶ Tercio. **Quæro** quæ numero sit iste horæ. **Respondetur** quod septem de quibus prophetatum est

per **Dauid** cum dixit. **Septies** in die laudem dixi tibi. ut supra dictum est. **Item** septem sunt sicut septem dona spiritus sancti. xxx. questi. peruenit. septem sunt dies seculi. **Iuxta** illud **Orbis** uoluitus. septies signat beata tempora. septem status quibus finietur mundus. septem petitiones in oratione dominica. septem psalmi penitentiæ. septem dyacom quos designantur septem candelabra aurea que erant in templo domini. .xiiij. dist. .c. dyacom. **Item** scribitur **Leuitica .xvi. c.** quod **Naaron** de sanguine vituli. septem uicibus digito asperxit contra propitiatorium ad orientem. **Naaron** ipse est qui ad honorem sacerdotis uocatus existit de quo per apostolum scribitur ad hebreos .v. ca. et **Leuitica .viii. et .xxi. questi. i.** et quod sacerdos qui accipit has septem horas ad psallendum in memoria vituli id est **Iesu christi** crucifixi qui in ligno crucis sanguinem suum sparsit contra propitiatorium id est in conspectu diuine propitiacionis ut ipse nobis propicietur. **Ita** septem sunt horæ iste per quas singulo die eius passionem recolere debemus. hæc magistralia exempla et si concludenda ad materiam non uideantur tamen sua uia sunt. de quibus in glo. septenarius istius capituli nostri licet non omnia ibidem contineantur

Quarto. Quæro quare hore iste sunt institute et inuenta in hoc numero septenario. Respon- detur qd ideo sunt institute vt p- eas reducamus ad memoriã pas- sionem saluatoris nostri p san- ctos patres vt sic certis hore cõ- petentibus pro memoria tante re- demptionis ipsum septies laude- mus vt patet. quia dum matu- tinum legimus eius dampnati- onem recolimus et sic de singulis alijs hore. pro ut hjs versibus notatur. In matutino dampna- tur tempore christus. Quando surrexit primam canit ordo fide- lis. Tercia cum canitur tunc est taliamina passus. Sexta sũt te- nebre per mundi climata fade. Emissus nona diuinus spiritus hora. Vespere clauduntur christi sacra membra sepulchro. Chri- sto bisena. id est vltima custodie ponitur hora. Hec habentur per Johan. Andre. et alios doctores in hoc capitulo nostro. et in di- cta clementina vñca. Et ex præ- missis infertur alia questio que sequitur pro maiori declaratio- ne.

Quinto. Quæro que hora di- catur competens ad persoluẽdũ has horas. Respõdetur fm glo- positam in dicto ca. nostro super verbo competentibus. qd illa dici- tur competens que per sonum ca- pane signatur vel quocunq; alio

signo loco campane. argumẽto a simili m. ca. In causis de electi- one. et m. can. de officio custodis et. ca. ius militare. i. di. et serua- ti consuevit in cathedralibus et conuentualibus ecclesijs et fm Ostien. et notatur etiam in dic. clemen. vñca. Sed in inferiori- bus ecclesijs et capellis consue- tum est tantum matutinum mis- sas et vespere pulsari fm Ioh. Andre. de isto signo quid signi- ficet. vide infra in questioe que incipit. Quæro quomodo debeat se habere. Et est questio fina- lis. Attamen ad has horas cano- nicas dicendas congruo tem- pore et competenti vnus quisq; p- libiter in sacris constitutus et be- neficiatus esto qd in minoribus sit tenetur quousq; campanam nõ audiat vel non habeat aut non pulset. de hoc infra lacus dice- tur. Vel dic scdm Paulum in di- cta clementina vñca. qd illa di- citur competens que respondet officio. Et aliqui dicunt qd me- dia nox pro matutino sit hora cõ- petens. propter dictum Psalmi- ste. Media nocte surgebas ad consistendum tibi. Sed in hoc qd ad quedam non bene seruatur. et communiter consuetudo ge- neralis habet se in contrarium. Vel aliter scdm Innocentium dic qd illa hora dicitur competens qua melius creditur populum

ad audiendum officium accessu-
rum et si populum non habeat
tunc tenetur ea hora legere ho-
ras suas que officio correspon-
det. unde tenet qd tempore et ho-
ra matutinali dicat matutinum
et hora prima primam. et sic de sin-
gulis horis. vt sic iuxta significati-
onem verborum conformemus in qualis-
bet hora cui significato deserui-
re verba debent ar. ca. intellige-
tia. de verborum significacione.
et l. labeo. ff. de suppel. lega.
quia a verbis regulariter non re-
cedendum est. vt. ff. de lega. i.
l. non aliter. et in. ca. ad audi-
endam. de decimis facit. ca. quo-
niam virginibus. xxxi. quest. 1.
prima cum multis similibus

**¶ Sexto Quero qui teneantur
ad has horas.** Respondetur qd
quilibet clericus in sacris consti-
tutus. et etiam in minoribus si
est beneficiatus. et ad hoc ex pre-
cepto obligantur vt in ca. dolentes
de celebracione missarum et hec
opinio clare videtur probari per
ca. qd a te. et ca. diuersis falla-
cijs. de clericis coniugatis vbi di-
citur qd qui non valent ob im-
mundiciam carnis seruire in di-
uinis beneficijs ecclesiasticis sunt
priuandi et ad seculum possunt
redire. ergo ibi est casus qd pre-
dicta iura loquuntur de consti-
tutis in ordinibus minoribus et
beneficiatis et non de consti-
tutis in sacris quia si in sacris es-

sent non possent ad seculum re-
dire. ar. ca. primi de clericis con-
iugatis. et per totum secundum
Oltiensem Guilhelmum et Zen-
in dicta clementina vnica. quia
a laicis fundantur beneficia et
redditus clericis pro sustentacio-
ne eorum assignantur vt ipsi in
officio diuino eorum vices sup-
pleant et pro ipsis horis debitas
et competentibus orent et psal-
lant nisi iusta causa subsit ho-
ram competentem non posse ser-
uari. vt in predicta questione al-
liqualiter tactum est. et ideo be-
nificiati non solum ad istas ho-
ras tenentur ex statuto ecclesie
sed etiam ex obligacione iusti-
cie vt no. in dicta clemen. vnica
alias si horas obmitteret in in-
iuriam primo pro temporalibus
p. eu. datis ad sustentacionem de-
rici spiritualia refundere obligan-
tur. quia propter officium datur
beneficium. vt in. c. finali de re-
scriptis li. vi. et in. c. cum secun-
dum de prebendis. et dignitati-
bus

**¶ Septimo. Quero an archi-
episcopus vel Episcopus possit
dispensare cum clerico in mino-
ribus constituto et beneficia to-
tū non teneatur legere horas.**
Respondetur qd no. argumen-
tum notatur in. c. i. xi. distinc-
tione Quia cum ppter officium
datum sit beneficium merito non
potest nisi per solutionem officij

hec obligatio remitti et presertim attentio quod hec obligatio non concernit ipsum hominem solum sed ipsum deum cui per propria confessionem seu promissionem fit obligatio que tacite nascitur et contrahitur in susceptione ordinis facti aut susceptione beneficii de qua obligatione dixi plene supra in prima questione. et ideo deo per hominem non potest remitti aut relaxari. Sicut nec iuramentum aut votum concernens ipsum deum. argumentum notatur in capitulo. de sponsalibus et faciunt ea que notantur in simili in. ca. cum ad monasterium in fine de statu monachorum et in. ca. clericos. xxi. dist. cum multis similibus secus si concernant hominem ut notatur in dicto capitulo secundo de sponsalibus.

Quarto. **Q**uesto quid si clericus in minoribus beneficiatus habeat tenue beneficium. Respondetur secundum Hostiensium. Quod si clericus in minoribus beneficiatus habeat tenue beneficium ita quod non potest sustentari dicit in summa de consecratione ecclesie vel altaris in. s. ab aliquibus alijs. quod teneatur has horas legere. et hoc idem sentit Goffredus. et imputet sibi quia permisit se ad tenue beneficium promoveri argumento a simili in. capi. hoc tendus. xxxij. questi. v. et nota.

optime per glossam in. capi. clericis videtur. xi. dist. et est ratio secundum doctores ibidem quia sicut vir tenetur ministrare uxori necessaria que tamen abs debitu reddere non potest vel abs de te sufficientem non dedit viro unde de posses onera matrimonij supportare. ut in capi. proposuisti. xxxij. questi. vij. ita et clericus quibus a sponsa sua spirituali id est ab ecclesia debitum sustentationis necessariorum non percipiat officiare tamen eam tenetur in diuinis et temporalibus necessaria ministrare et ei onera supportare et dicat cum apostolo **D**eo iaciari et esurire et abundare. et omnia possum in eo qui me confortat. scribitur ad philip. iij. capitulo et in. ca. quod dicit. xli. dist. et notatur in dicto ca. clericis videtur. et alibi inquit idem **A**postolus ad ea que opus mihi erant ministraverunt manus ita habentur hec verba etiam in. capitulo primo. xxi. q. i. in glo.

Mono. **P**one quod clericus in minoribus beneficiatus est absens a beneficio suo ex causa rationabili a ab ipsis horis excuset presertim si faciat per substitutu suu. Respondetur quod **P**ater et **A**bbas videtur tenere quod sic in. c. nostro. et dicitur quod hoc. ca. non obstat quia loquitur de presbitero et non de clerico in minoribus existente ibi dum dicit textus presbitero matutinali officio expleto etc.

quā presbiter tenetur duplici
ratione scilicet ordinis et benefi-
cij ad horas canonicas. Idem te-
net **Guillel.** in dic. clemen. vni.
dicens qd constitutus in sacris
ab horis excusatur sola infirmis-
tate. **¶** Aliis beneficiatus mul-
tis de causis potest excusari tum
propter consuetudinem vel ali-
am causam. **¶** Sed in sacris consti-
tutus ratione ordinis obligatur.
¶ Breuiter in hac materia dicam
cum **Innocen.** cuius opinio com-
muniter tenetur dicente qd be-
nificiatus etiam si in minoribus
existat has horas personaliter
persolvere obligatus est per iu-
ra supra allegata in questi. que
incipit. **¶** Quero qui teneantur ad
has horas et in questi. se. et
se. **¶** Nam beneficium datur prop-
ter officium ut in. c. finali. de re-
scrip. li. vi. et iste labor consistit
in labore et facione personali.
vnde per alium expediri non po-
test. et facit ad hoc clemen. vni.
preallegata in v. fructuum labo-
rum suorū. ergo per seipsum
et non alium quia eius industria
videtur ad hoc electa. ar. c. fina-
li de offi. dele. **¶** Et quis forte ex
onere beneficio incumbente et pro-
pter eius absentiam facit per ali-
um deseruiri beneficio attamen
ab horis non dicendis non excusa-
bitur. **¶** Et quis textus noster di-
cat de presbitero attamen Idem
est de dyacono et de constituto

in minoribus dummodo alias be-
nificiatus per communem opinio-
nem doctorum. **¶** Et attende quia
hoc verbum presbiter large hic
sumitur. sicut sumitur in simili
in. c. iij. de vi. et hone. clei. et in
c. ij. de cohabitacione cle. et mu-
lierum. **¶** Vnde et si non ratione or-
dinis quia in sacris non sit con-
stitutus tamen ratione beneficii
sibi collati ut officium dicat co-
getur. et in hoc non valet con-
suetudo cum tenderet ad dimi-
nutionem cultus diuini ut. ar.
c. finali de rescriptis. li. vi. et c.
penultimo de constitucionibus de
hoc dictum est aliquid supra in
questione que incipit quero qui
ad has horas canonicas tene-
antur

¶ Decimo **Quero** quibus lice-
at intrare chorū quando diui-
na officia celebrantur vel legun-
tur. **¶** Respondetur secundum san-
ctum **Thomam** qd omnibus cle-
ricis etiam simpliciter tonsura-
tis licitum est ingredi chorū et
cum alijs officiare. argumento
ca. psalmista. xxij. distm. excep-
tis tamen illis ecclesijs que per
speciale statutum aut antiquā
consuetudinem extraneos cle-
ricos non admittunt nisi in ea-
dem ecclesia beneficiati sint aut
officia habeant aut beneficiato-
rum aut officialium ipsius eccle-
sie familiares existant. **¶** In eccle-
sia nostra **Placentia** cuius ego

Archipresbiter sum quous indignus est consuetudo quod nemo admittitur cum alijs in choro cum habitu seu superplicio ad cantandum nisi sit beneficiatus aut officiat in ea. immo nec familiares beneficiatorum admittebantur. sed ego in tantum dixi quod admittuntur et bene quia familiares censentur eodem iure ipsorum beneficiatorum. ergo merito debent eodem privilegio gaudere. *re. ca. ecclesiarum servos. xij. questi. ij. pro hoc facit. lex. cum precarium. i. questi. ij. ff. de precarijs ubi dicitur quod si quis precario supplicavit ut michi fundo morari liceat et suis etiam videtur esse concessum. ad hoc facit lex secunda. ff. primo et lex sequens. ff. de usu et habitatione. C. de advocatis diversorum iudicium. l. restituende. et presertim in hoc casu favorabili. quia cultus divinus augetur. et melius decoratur in multitudine servientium et etiam coruscant dum clericus in habitibus et superplicijs ut moris est sunt ibi psallentes et cantantes. Non obstat si diceretur quod consuetudo non est extendenda extra casum suum. et sic iura preallegata non videntur suffragari. ut notatur per Innocentium et Johan. Andree in ca. finali de officio Archidiaconi pro hoc facit lex prima vincamus*

ff. de itinere actus privatus et de bonorum possessione. l. sed cum pro ut notatur in ratione sui. quia immo etiam consuetudo recipit extensionem. presertim in materia favorabili ut in allegato casu nostro. **N**ed bene fateor secus esse in prescriptioe et ratio quia cum prescriptio sit factum et consuetudo ius privatum ex moribus utentium. *re. facilius extenditur ius quam factum. et idem dicunt doctores in dictis iuris et fact. ca. auditis de prescriptioibus. immo tales familiares quos clericos apud nos vocamus debent presbiteri habere qui eos in officijs adiuvant. ut notatur in ca. ij. de vita et honestate clericorum et in glo. et in canone sedulo. xxxviij. distincti. facit ad premissa optime. capi. licet. de privilegij libro. vi. m. ver. privilegium concessum singulis personis ut possint audire divina tempore interdicti. extenditur etiam ad familiares. si ergo in privilegio hoc habet locum. ergo a fortiori in consuetudine que ius est ut in capitulo finali de consuetudine. et capi. cum contingat. de foro competentis. et C. que sit longa consuetudo in libro et m. g. ex quo infero quod tales non sunt censendi extranei. **N**ed intelligo alias non familiares esse extraneos etiam si de eodem loco oriundi*

sint et nō cōsueuerūt recipi. ad hoc de sup. negli. prela. t. ij. melius facit. l. si. s. filiq. C. de iure do. C. de re. vx. actio. l. vna. s. videamus. ad finem. layci et si possint psalmos et oraciones sub silentio dicere tamen non debent introire chorum nec stare mixti cum clericis eo tempore quo diuina celebrantur. vt in. c. i. de vita et hone. cleri. et c. sacerdoti de consecra. dist. i. Et an possint aut debeant dicere Domin⁹ vobiscum. infra dicam in. q. que incipit an excoicatus

¶ Undecimo quero an sit licitū templarijs et alijs conuersis religionum intrare chorū et cantare seu psallere cum alijs officijs clericis ecclesie illius. Respondetur s̄m Johem An. et alios doctores quoniam in hoc participantur laycis quibus nullatenus permittit̄ vt dictum est in q. precedenti quous recipiatur vt inquit Ostien. nonnulli principes in eorum capellis ex eorū deuotione que summe in hoc laudanda est facientes has horas sibi celebrari a clericis et ipsimet cum clericis ipsas dicunt. **P**ane intelligo q̄ tales eorum capellesūt loca puata. ar. c. cū capella de priuilegijs. r. c. si quis etiam de conse. dist. i. Et attē de eā q̄ talium deuotio est multum comendanda dummodo ecclesie curate non sit preui-

ditium. ar. c. tua. de dec. et nō in dic. c. cū capella et in hoc. c. nōstra per Joh. An. de premissis

¶ Quoddecimo quero quid de beneficiato clerico et quocūq; alio promoti ad sacros ordines qui suspensus est ab officio vel excommunicatus an teneatur ad horas canonicas Respondetur q̄ sic. Nec obstat q̄ excommunicati vel suspensi depositi aut degradati non debent sacra tangere per no. in. c. ad eius vero a. bitum. de consecra. dist. v. Item nec id quod dicitur in psalmo. xlix. Deus decorum domin⁹. ibi dum dicit peccatori. quare tu enarras iusticias meas per os tuum habentur etiam verba hec in. c. porro. ij. questi. vij. circa finem quia licet excommunicatus et alij de quibus supra non debent sacra tangere aut ecclesiam intrare presertim tempore diuinorum non tamen excusantur ab officio quia non sequitur excommunicatus non debet intrare ecclesiam. r. c. ergo non tenetur has horas legere. ar. c. cum dilectus. de offi. ordi. l. papimianus exuli. ff. de mili. quia ex sepatis nō inferitur vt ibi dicitur ad id quod dicitur quare tu enarras. Distingue aut querit̄ an frustales legant quo ad meritū vite eterne. Et dicendum esse videtur q̄ sic. quia ex quo nō sūt in gratia vitam eternā p̄meritū

non possunt. ca. Si quis contu-
 status. et dist. Cum ibi notatis
 aut quo ad aliud videlicet ad di-
 minutionem pene et similia de
 quibus per doctores in capitulo
 Quid quidam de penitencia et re-
 missione et tunc dico quod non fru-
 stra legunt quod solvunt debitum ad
 quod obligantur pro eo quia le-
 gendo horas liberantur ab obli-
 gatione qua tenentur astricti et
 quia incurunt peccatum prop-
 ter ipsarum omissionem cum ex
 precepto ad hoc teneantur. Nec
 propter excommunicationem et
 rē ab hoc debito absolventur
 sicut in simili dicimus de debi-
 tore excommunicato qui tamen
 suo creditori satisfacere tenetur
 non obstante excommunicatio-
 ne. ymmo et conveniū potest. ut
 in capitulo Si vero de senten-
 tia excommunicationis. et capi-
 tulo excommunicamus sibi cre-
 dentes. de hereticis facit capitulum
 intelleximus de iudicijs. Nam
 clericus ratione ordinis aut be-
 neficij dicitur debitor ipsi creato-
 ri nostro qui est creditor. quod
 probant verba textus ca. nostri
 ibi penam. id est debitum servi-
 tutis sue. id est obligacionis qua
 astringitur deo persolvat rē. Et
 ex hijs patet quid sit in presenti que-
 stione tenendum

¶ Decimotercio. Querit an ex-
communicatus suspensus aut
depositus debeat aut possit pub-

lice has horas dicere. Responde-
 tur quod privatim aut secreta de-
 bet ipsas persolvere ita quod a nul-
 lo audiat ymmo tenetur dum
 modo non faciat hoc quasi vide-
 atur officiare ecclesiam ut nota-
 tur per glo. fina. capi. penultimo
 xvij. dist. Et colligitur etiam in
 ca. Si quis episcopus. xi. questi-
 one iij. Debet enim ad instar la-
 yci horas suas et oraciones dice-
 re et sine dominus vobiscum. s.
 loco istorum verborum dicat Dne
 exaudi orationem meam. sicut la-
 ycus facere debet. quia hoc com-
 petit ad dignitates ordinis qua
 dignitate per excommunicatio-
 nem. rē. et inobedientiam se in-
 dignum facit et desinit esse me-
 diaz inter deum et homines p
 ipsam inobedientiam et quia ab
 ecclesia et eius communione ab-
 scisus est notatur in dicto ca.
 nostro et p speculatore eodem ti-
 tulo. s. ij. super verbo quid si ex-
 communicatus celebrat et ab ar-
 chyacono et Johanne. Andree
 in nouella capitulo primo. et de
 sententia et re iudicata libro sex-
 to versi. dampnabiliter. et per
Zenselinum in dicta clementis
 na vica. Sed neq clericus qua-
 do solus legit horas esto quod non
 sit excommunicatus. argumen-
 to capituli. hoc q. de consecra-
 tione prima. Nam hoc o-
 racio Dominus vobiscum deno-
 tat pluralitatem personarum.

et ideo ad min⁹ dnt eē due alie
pſone vltra pferētē pſonaliter
Eodē mō de miſſa que nō debet
celebrari niſi duob⁹ ſaltē pſenti
bus: q³ pluralis locutiō duorum
ſaltē numero debet repleti. vt in
dic. c. hoc q³. et in c. pluralis. de
re. i. li. vi. Et ideo cū ſolus di
cat officiū. loco illoꝝ verborū di
cat. Dñe exaudi oracionē meā.
cogita ſi bene dico rē. et ego vi
di ſeruati taliter et egomet ſer
uo hūc ordinem. Et ſic illa offi
cia p̄t excomunicatus et ſuſpen
ſus rē. ſeruare et legere eodē mō
q̄ ſup̄ dictū eſt p̄ter miſſam q³ il
lā nec publice nec p̄uatiū dicē
debet aut poteſt vt no. in. c. il
lud de cleri. exco. et p̄ totū illum
ti. et de hoc in. q. q̄ māpit. Que
to de hīc q̄b⁹ liceat intrare chor⁹
¶ Decimoquārto. Querō an li
ceat clerico inſimul omēs horas
dicere. et q̄n. Et an ſit de cōſilio
vel de p̄cepto. Rñdetur q³ niſi
aliq³ ſit ex rāconabili cauſa oc
cupatus. q³ ſic. vt p̄batur p̄ tex
tū noſtrū. ibi dū dicit q³ poteſt in
ſimul eas legere. ar. c. s. eo. de
vfu. q³ pl⁹ videt̄ facere q̄ debito
tpe debitū p̄ſoluit q̄ poſt lōgū
tps p̄teritū. de plus peti. c. vni.
Et Joh. Andree videt̄ ſentire q³
ſit de cōſilio Et idē alij et Immo.
et Zabarella et p̄ eoz opimione
facit: q³ ita de cōſuetudie genera
li. que eſt optima legū in p̄pres
ſeruatur. ar. l. minime. ff. de le³

gā. et. c. cū dilectus De cōſue q³
Papa Cardinales et magni p̄
lati et multi alij etiam inferiores
ſibi has horas legūt vſq³ ad. vi.
aliq³ vſq³ ad. ix. icluſiue. et hoc
ex eo faciunt q³ hīs completis
mag³ habent expedire vel alias oc
cupacionēs multas rāconabiles
poſſunt ſupuenire. et in talibus
melius eſt p̄uenire q̄ p̄ueniri. et
p̄fertim q̄n hora eſt ap̄ior. ar. l.
ij. ff. de. v. ſigni. Tūc dicūt In
no. et Oſti. tutius fore vt cōpetē
tib⁹ horis dicatur. et Jo. An. eti
am videtur hāc opimionem am
plecti ex eo: q³ recitat hystoriam
de quodā heremita qui q̄nq³ tar
dius q̄nq³ citius. et q̄nq³ debita
hora ſuas legebat horas. P̄n cū
heremita queſiuſſet ab angelo
hui⁹ diuerſitatis cām. rñdebat
ipſe ſibi ſe bonas vuas deferre
q̄n cōpetentib⁹ horis p̄ſoluebat
horas ſuas. Accidas q̄nq³ q̄n p̄ue
niebat hora debita. Accidas
v̄ro q̄n alijs occupacionib⁹ in
uolutus tardius eas horas lege
bat. Ego v̄ro bene credo q³ bene
facit clericus et cōſulcius ſi debi
tis horis et cōpetētib⁹ p̄enſū ſerui
tutis ſue p̄ſoluat ad hoc facit. c.
doletes. de. ce. niſ. vbi actū re
darguūt hīj q̄ debito tpe nō ſue
gūt ad orandū et hoc no. in cle.
i. infra eo. ti. ſi v̄o occupat⁹ eſſi
iūſtis occupacionib⁹ et tūc horas
ſuas niſi legē poterūt ſecus ſi nō
occurrūt occupacionēs vt p̄bat

postea ex textu litteraliter in prin-
cipio ut supra dixi. Nam a ver-
bis ipsi? textus non est recedendum
l. non aliter. ff. de lega. iij. et ca.
ad audienciam De deci.

Decimo quinto. Quero de q-
tdiana. q. Quid de scolariibus
qui occupantur studio lran. An
possint in se psolvere hps suas
Respondetur prima facie qd non
qd ptextu boni maxime tēporali
nullum malum est faciendum.
ar. c. non est putanda. i. q. i. r. c.
non magne ne cleti. vel mo. ubi
glo. i. amplissime de materia di-
cit ymo debet potius omnia ma-
la pati qd malo consentire. c. sa-
ctus quod metus cau. cum ergo
scolaris circa studium intendat
ppter comit odū temporale vel a-
liam ambitionem. ergo ex hoc
non debet hōras legere debitis ho-
ris et cōgruis minime. Aduerte
ad infra dicenda. Nam scientia
non potest sine studio acquiri et
ipsa est que multum necessaria
existit pro vniuersali regimine
totius orbis et bono sacte dei ec-
clesie que vitis lēatis supabun-
dare qut vt fructū ab ea afferat
oportunū. c. gratie de preben. et
c. cu ex eo. de elec. li. vi. et. c. fi-
ne de. vel mona. ubi p homines
litteratos dicitur fides catholica
muro in expugnabili circumangi
et sic ex hīs liquet qd mlyre stu-
dio sit opus meritorū. et dicit
scriptura. Beatus vir qui inue-

nit sapienciam et affluit pūde-
cia melior est adquisicio eius au-
tū et argenti puri r purissimi fru-
ctus eius. et omnia que deside-
rantur huic non valent compara-
ri. Et alibi dicitur precio nume-
ratio comparari non potest. Et ho-
minem nobilitat. vt. ff. de vari.
et extraordi. cog. l. i. s. est que-
dam. et no. p glo. m. c. de multa
de preben. Fateor qd primāpale
ppositū studentis non debet esse
circa lucrum: quia crimine auar-
icie irretitus esset. C. de muner.
prim. l. confessio. vnde si suum p-
positum ad bene operandū verse-
tur primāpaliūter non peccat s me-
retur in consequenciam potest spe-
rare lucrū et hōnoe sicut dicitur
de presbitero qui potest locare o-
peras suas hoc est et primāpali-
ter celebret missam et alia offi-
cia r in cōsequenciam sperare lu-
crum et petere mercedem si indis-
geat. ar. c. significatū de prebe.
Et sic scolaris potest se hoc mo-
do habere ac deo vtrumq; redde-
re scz debitas laudes et inde ho-
nesta opera vt est studium facere
p tanto vt vnū ppter aliud non
impediatur s m scm Thomā in
quadam. q. quodlibeti sui r Za-
barella idem sentit Dicit Osti-
et Joh. An. qd libenter viderent
qd fauore studij non curati bono
zelo ad studium occupati tēnētes
vicariū excusarentur ab hīs ho-
tis canonicis dicēdo officium bte

Matie et ex predās vides quid sciendū est de .q.

¶ Decimosexto **Quero** quā in textu fit mencio de missa an possit p̄biter missam celebrare matutino non expleto. **R**espondet q̄ nō nisi in maxima necessitate v̄tputa si quis infirmaretur v̄t q̄ ad mortem et sacerdos nō haberet hostiam cōsecratā et esset periculum in mora quā tunc possit missa celebrare matutinali officio nō expleto. scdm̄ Guilhelmū in h̄ sacramentali tractato p̄ **Z**abarellū.

¶ Decimoseptimo. **Quero** quā in textu nostro fit mencio ibi in verbo iterum r̄c. et sic videt̄ sentire q̄ iam celebrauerat et q̄ iterum possit celebrare aliam missam eodem die an hoc verum sit respondetur q̄ nō regulariter v̄t inquit Augustinus felix est qui v̄t v̄nā missā in die celebrare. v̄t in .c. te referēte. de celebratōe miss. et quotidie celebrare nec laudo nec vitupo. Dicit̄ idē Augustin⁹ et in .c. quotidie de cōsecra. dist. i. Verumtamen sūt quidam casus necessitatis quibus licitum est p̄bitero duas celebrare missas in die quos ponit glosa. si in .c. cōsuluisti. de cele. miss. v̄tputa aduemente causa i firmorū v̄t inquit textus noster vel cum aliquis postq̄ celebrauit vel adest causa utilitatis vel honestatis v̄t dicta missa super-

ueniat aliqua magna p̄sona q̄ velit missam audire. ar. c. nostrū et .c. sequētis et die natalis dñi v̄t in dic. c. cōsuluisti. abs sufficit v̄nam in die missam celebrare ex eo qd̄ d̄t in dic. c. te referente. at tamen quā expresse nō p̄hibetur p̄biter pluries in die celebrare ex eo qd̄ dicitur in dic. c. cōsuluisti. ibi sufficit sacerdoti semel in die solūmodo v̄nam missam celebrare r̄c. dicit̄ glo. posita sup̄ verbo necessitatis in dic. c. cōsuluisti poterit pluries celebrare videlicet v̄nam missam de die et aliam p̄ defunctis. et quocūq̄ celebrat̄ tocū corpus et sanguinem xp̄i sumat de conse. di. ij. cōp̄tinuis. et attende q̄ si p̄biter debet aliam missam celebrare nō debet sumere vinū quo digitos lauet quā tūc sumēdo vinū p̄fusorū digitorū nō possit aliam missam eodē die celebrare v̄t inquit tex. in .c. ex parte. de cele. miss. et ratio quā nō esset ieiunus. Et an qui nō potest vinū bibere possit p̄moueri videt̄ tex. de h̄ in .c. ipsi apostoli. ij. questi. vij. Dic breuiter q̄ non v̄t no. glo. magna circa mediū suū in dic. c. ipsi apostoli. quā oportet ipsum cōitari et iō debet vinū bibere v̄t in .c. ep̄s deo. de ase. di. i. r̄ i. c. p̄cta de ase. di. i. Ego laudat̄ q̄ oīo p̄br̄ vbi nēcitas r̄ casus s̄ nominati n̄ sūt p̄caueat ne pluries in die missā celebret. **N**ō obstat q̄ i

dic. c. cōsulūstī. exp̄sse nō phis
betur. p̄mmo expresse prohibe
tur dum tex. dicit et v̄tatur hoc
verbo sufficiat quod imp̄rati
uū est includit in se phibicōnē
quā quod p̄cipitur imp̄atur
et qd̄ imp̄at̄ necesse ē fieri. c. qd̄
p̄cipiti. r. xiiij. q. i. Nam casus
necessitatis quibus p̄test. plu
res missas dicere expr̄mūtur in
iure videlicet in dic. c. et. c. cōsu
lūstī. et. c. ex p̄te. et. c. referente
ergo vltra illos casus videntur
iura phibere: quā non permittit
tūc casibus illis ergo in reliq̄s
phibentur. ar. c. nome. de p̄s
sumptione: quā si in vno cōcē
ditur in reliquo negatur. dic. l.
cū ita legatum. ff. de condi. et
mon. et. l. cum lex. ff. de legi. r. sic
p̄r cōsequens peccat. quā con
tra legē phibitūā facit. ar. c. ij
be maio. et obedi. in v. dūtay
at p̄ doc. Cogita si bene dico in
cōsciencia tua. et quādo celebris
si celebras p̄pter casum nece
sitat̄is aut cupiditatis. quā de
us est. desup̄ cuncta cognoscens
et corā cuius tribunali stare de
bebis in suo tremendo iudicō. c.
p̄. de re iudi. li. vi. **I**sta dico p̄
pter nōnullos quī passim nō ve
rentur duas missas in die cele
brare nō attendētes q̄ vbi necē
tas p̄r alios si. bleuari potest nō
debent duas missas in die cele
brare. vt no. in dic. c. cōsulūstī
et in. c. nō et in alijs iurib⁹ sup̄

allegatis

¶ Decimōctauo **Q**uero ā mis
sa sit de hōis canonicis **R**espon
detur s̄m glo. sup̄ verbo fructum
labiorum tuorum. in dic. clemē.
viii. de cele. mis. q̄ nō: sed be
ne est de officijs. et sic bene in
fertur q̄ appellacōne officiorum
continetur missa et nō appella
cōne horarū canonicarū. patet
quā **E**p̄i de hōnestate solum te
nentur ad missas dicendas vel
āudiendas. c. si. de priu. li. vi.
sed ad horas canonicas tenent
nō solum de hōnestate sed etiā
de necessitate. et ita tenet **G**uil.
Paulus et **S**tepha. idē faten
t̄is et dicunt cum glo. p̄alle. q̄
interdum distibucōes in eccle
sijs fiūt aut statuuntur ita p̄o
missa sicut p̄o alijs hōis cano
nicis et ad hoc facit clemē. viii
ca de reli. et venera. sanctorū r̄c.
Sed vide si **E**p̄i negligant mis
sas dicere. tūc peccant et puniti
possunt si hoc ex cōtemptu agāt
vt no. p̄ glo. r̄ doc. in. c. si quis
aut legare dotē

¶ Decimonono. **P**one q̄ cletis
cus beneficiatus nō veniat ad
eccliam et nō vult stare in choro
et interesse diuinis officijs. et si
est ibi dedignatur cantare aut
os ap̄ire cum alijs officiantib⁹
quasi existimet hoc ad dedecus
et vituperiū et quadam elacione
inflatus q̄uis promptus sit di
stribucōnes r̄ redditus b̄nificōr

nedū capere sed rapere. et quā po-
tius interest diuinis officiis. ut
ipsas distribuōnes nō pdat et
redditus q̄ nostro officio. et q̄t
sunt si nō sentiret distribuōes
nō poneret pedem in ecclā. In ta-
lis possit cōpelli ad officium
vna cū alijs. Respondetur q̄ sic
et preferā si dieb⁹ solemib⁹ ab-
sens fuerit quib⁹ maxime bene-
ficiati a suis beneficijs abesse nō
debent. p̄mo tales absentes pos-
sunt tūenno a cōione suspendi
ut in. c. Si quis in cleo. vij. q. 1.
i. de cose. dist. i. Si quis eam
d̄t tex. in dic. c. Si quis. Q̄ cle-
ricus nō d̄z eē ab ecclā p̄ tres eb-
domadas. p̄ hoc faciūt ea q̄ no.
in rubro et nigro de cle. nō resi.
et. c. puenit. de appel. et dū sūt
in ecclā beneficiati d̄nt eā officia
re videlicet cantando et alia fa-
ciendo cum alijs officiantib⁹. Et
si nolunt p̄missa facere poterunt
ad hoc cōpelli ea rācōe quia eo a-
nimo et intencōne danē reddi-
tus et distribuōes ut opas su-
as prestare debeāt hoc est diui-
na officia legere et cantare. ar. c.
significatū. de p̄ben. et. c. dispen-
diosam de rescriptis. li. vi. nam
sic operando pensū seruitutis sue
psoluit clericus. ut mādāt tex.
noster in dic. cle. i. et. c. dolētes
de cele. mis. et si nō velit ita face-
re et pseueraret in sua inobediē-
tia et p̄tinacia si ecclā aut benefi-
ciū careat debito suo et officijs

diuinis poterit p̄uati. ut in. c.
puenit et. c. t. e. eadē. p̄ totum de
cle. nō resi. nā beneficiū cōfertur
eo animo ut in eo fiant residēcia
et diuina officia p̄pter que bene-
ficiū fundatū et dotatum est ce-
lebretur. c. relati. et. c. q̄ nōnulli
de clericis nō residentib⁹. Et de
hoc vltio s̄visū est aliquid in. q.
que incipit. Quā ad has horas
teneatur.

Dicesimo. Quia de viris ec-
clesiasticis est dictū hucusq̄. **Dz**
quid de monialib⁹ hatis an pos-
sint alta voce et solemniter diuina
officia celebrare. diuissis aliquo-
rum opinionib⁹ cōsiderata. c. sue-
tudine vniuersalis ecclāe breuif.
Et quā in benedictione dicunt
alique alique ordinem recipere nā
alique ex eis dyacomisse appellā-
tur et ordinem recipiūt in bene-
dictione. c. dyacomissa et ibi no.
p̄ glo. et Archi. xxvij. q. i. Ita-
men cōdo et si nō sit de septē ordi-
nibus ecclāe s̄m. Immo. de quib⁹
septem ordinib⁹ habetur in. c.
pbr. et capitulis sequētib⁹ xxij
dist. Attamen talis status suffi-
cit ad diuina officia dicenda. et
quā talis dyacomissa quā nos
abbatissā appellam⁹ legat ome-
liā vel euangelium in matutino
quod ex causa deuocōis et in cōsola-
tionē sexus feminei ab ecclā cō-
dit quā quidā dicāt q̄ i. p̄hb⁹
Itaque dyacomisse nō hēant n̄ tū
dicūt. Dñs vobiscū: s̄ loco illi⁹

dicere debent. **D**ñe exaudi orationem meam. sicut faciunt layci put dixi in. q. que incipit **Q**ueto an excommunicatus Item nec euangelium legunt in missa nec altari ministrant. ut in dic. iurisibus in principio allegatis. de coha. cle. et muli. c. i. quis male seruetur et ideo male

Vicesimo primo **Q**ueto quia dictum est supra de eo qui habet beneficium quod teneat dicere has horas. **R**ed quid si habeat plura beneficia an teneatur has horas canonicas pluries dicere **R**espondetur quod prima facie videtur dicendum quod sic: quia onus debet correspondere emolumento. vij. q. ij. caritatem. et. vij. q. i. aduersitas. ille ergo qui duplex beneficium habet duplici onere grauatur debet. et utriusque beneficii onera subire. ar. c. cum capella. de priu. et ubi capiat quis emolumentum ibi seruiat. et si in utroque capiat in utroque debet seruire. ar. no. in. c. significatum de pbe. quia recipiendo beneficium primum et secundum videtur se obligasse velle subire onera utriusque: si inter cetera onera beneficiorum que habeat quodlibet beneficium est quod dicatur officium et propterea dicitur dare beneficium. c. si. de rescrip. li. vi. et de ista obligatione quod contrahitur vide. sup. in. q. que incipit **Q**ueto primo quod sint etc. **I**tem legitur quippe quod non est fer-

tendus qui lucrum amplectitur onus autem subire recusat. l. vni. f. ij. c. de cadu. tol. **C**onueniens iustum et equum est ut postquam ex utroque habeat consolationem et fructum percipit et locum occupat et ea intentione collata sunt sibi beneficia ut in eis in diuinis seruiant. c. relatum de cle. no. rescrip. merito debet duplex onus subire si duo beneficia habeat videlicet horas canonicas pluries dicendo pro utroque beneficio. ut sic inueniatur princeps passionum sicut est princeps consolationum. c. i. de sepul. **S**olutio quibus premissa argumenta prestingant et videantur concludere attamen in contrarium se habet generalis consuetudo et tam ecclesia quam **P**apa et **C**ardinales et ceteri sciunt et patiuntur ergo hoc pro lege videtur tenendum quod autem sit bonum vel malum vel aut deo gratum vel ingratum cogita. **E**t dicit aliqui quod si confertur beneficium unum unum aliud habenti pro eo: quia sit collatio talis que sapit dispensationem ut possit esse pro ualidis in beneficiis cum quodlibet beneficium reuerentiam requirit. ut in. c. si gratiosi. de rescrip. li. vi. videtur etiam dispensari in quodammodo nam ut tamen semel horas dicat **P**er ista tamen non placet inquit licet ecclesia vel **P**apa patiat non tamen de dispensatum ar. c. cum iam dudum de pbe. i. fine. et ibi glosa bona et no. in dic. c. omnis **P**ossent eorum ratio habere locum: ubi beneficia essent

tenuissima: q̄ tunc quis p̄t esse
pluralis ex dispensacōe q̄ adest
necessitas vel utilitas. c. exposu-
isti. de p̄ben. et. c. viuo. xij. r̄c. n̄
nā videt̄ esse satis in honestum
vt q̄ postq̄ habet quis sufficiē-
tā vite in b̄nificijs iur. c. de mōa
chis de p̄be. nō det̄ pl̄ vlt̄ appe-
tere et pluralis esse in beneficijs
q̄d a iure reprobat̄. c. cū iā dudū
de p̄ben. et. c. cū eccl̄astice de ex-
cep. et. c. quia nōnulli de cle. nō
refi. iura sūt vulgaria et cōside-
ra q̄ quicquid sup̄ est vlt̄ vidūm
et vlt̄ itū ipsi clerico hoc totū est
pauperū et nō suū. c. qm̄. xvi. q̄
i. et Archidi. in. c. p̄nt̄. de offico
ordinarj et in glo. que no. quib̄
b̄ casib̄ facit fructus suos. r̄ ā
p̄ssit de eis testari r̄ ibi tenet̄ q̄
clericus simplex b̄nificatus pote-
rit testari: sed secus si habeat be-
nificiū administracōne habens
amexā vt puta curā animarū ad
hoc faci. c. relati. de testa. e. l. ij
p̄terea iā nō est ferēd̄ vn̄ qui
ab vxore dote; recepiss̄ et onera
matrimonij subire recusaret eti-
am si dos est tenuis. c. horrend̄
xxxij. q̄. viij. et si nō habeat ad
sufficiētiā debet ex honesto ar-
tificio lo vidū sibi querere vt no-
tatur in. c. clericus vidū. xā. di.
et ponat̄ q̄ quis multas vxores
pos̄t acipe et ab oib̄ dotē reape-
re vel al̄s est plurib̄ obligatus
nōne deberet omnib̄ emolime-
ta ministrare aut alimenta et o-

miū illatū onus subire et omnib̄
satisfacere certe sic. ar. p̄dic. iuri-
um. hoc namq̄ dicit̄ racō natu-
ralis de qua in regula qui sentit
cōmodū. de regu. iur. li. vi. cū fu-
is cōcordāchis. ita et in casu nō
dēmus dicere vt post plures vx-
ores idest eccl̄as et beneficia ha-
bet r̄ dotem ab omnib̄ ipsi et
clerics vel b̄nificijs idest reddit̄
et emolumenta p̄cipit r̄ p̄ pluri-
bus est obligatus omnib̄s i di-
uins seruire tenet̄ ac satisfacere
r̄ p̄ hoc faciūt nō in dic. c. cle-
ricus vidū. xā. dist. r̄ vide q̄ dixi
sup̄ in. q̄. q̄ inapit. **Quero** q̄d si
de clericis. **Insup** pone q̄ tu eēs
obligatus diuersis creditoribus
vt puta vni. x. alterū in alijs de cē
nā soluēdo vni suā decē nō p̄p̄t
hoc ab alio creditore vni ca p̄ cā
solucōe facta vni dūtaxat ab al-
tero creditore de ill̄ decē eris libe-
ratus q̄ nō sūt correi deb̄ di vel
credēdi vt melius itelligat s̄ q̄
libet de p̄ ser separati est credi-
tor et quilibet de p̄ ser separati d̄
habere sua decem. **Ita** r̄ in casu
nostro quodlibet beneficiū de-
bet velut creditori a clerico pen-
sum suum idest debitum recipere
vt sentit textus ibi pensum.
r̄c. et facit capitulum eam te de
iur̄ iurando. ff. de consti. pecu-
nia. l. si vero mihi. ff. de solucō-
nibus. l. vero procurator. s̄. p̄. i. s̄.
mo. **Nam** sunt tot obligaciones
quot res. et ideo esse debent tot

Solucones .l. scire. ff. de v. obli.

Actū vt dixi cōtrariū seruatur
ita regio decisū p sc̄m Thomā in
quotli. suo secundū q̄ Zab. ip̄
sū recitat dicentē q̄ sufficit cleri
co plura beneficia haberi q̄ suū
officiū semel dicat. et ita de fa
cto seruatur vt dixi. nescio tamē
in seculo alio aut futuro si rep̄ti
am ita seruatur vt dicitur. cogita
in cōsciēcia tua si bñ dico.

Vicesimosecūdo **Q**uero pp̄
supius dicta q̄ si in duab⁹ ecclē
sijs in quib⁹ est beneficiatus si
unt diuersa officia cui⁹ ecclē of
ficiū debeat dicere. R̄ndetur fm̄
sc̄m Tho. quē recitat Zaba. in
hoc nō. c. et in cōmento siue repe
titiōne quā sup eo fecit. Idē nāq̄
Zaba. fuit homo optim⁹ necnō
canonū monarcha. multa quī
dem iuris canonici cōmentaria
cōpilauit. tandē Cardinalis flo
rentiē effectus Florentin⁹ nūcu
pabatur ob suā virtutū flore
necnō sciēcie pfunditatē ad cui
us fidem videntes eū attestari
ua'ent. ad idē testimonium
eius secundo loco cōmentaria ac
cedāt cui⁹ pfecto nomē de Zab
barellis Franciscus erat. Dicunt
ergo ipsi. S. Tho. et Zab. q̄ di
cet officii illius ecclē in qua ha
bet maiore gradū ⁊ dignitatem
vtputa: q̄ mona ecclā est p̄posi
tus vel archip̄sbyter. in alia vō
simplex canonicus q̄uis p̄bēda
canonicus sit pinguior **E**go v

to in hac q̄. puto aliter dicendū
sic distingnēdo aut in nullo bñ
ficiōū residet et tūc p̄cedit op̄io
S. Tho. et Zab. aut residet in
maiori bñficio quīs sit minoris
redditus et tūc debet sequi mo
res ⁊ ritū illius ecclē in qua resi
det et cōcordet se cū alijs officia
tibus in ipsa ecclā. ar. cle. fina.
de cele. mis. vbi dicitur q̄ clerici
debeant cōformare se in officio
cū hijs cū quib⁹ moratur. Item
et eodē modo dic si in maiori be
neficio resideat ad hoc etiā vt scā
dalū euitetur. c. nihil. de p̄sum.
et maxime q̄ scandalū euitādū
est in diuinis officijs. vt p̄bāt
in. c. finali. xij. dist. et p. xi. dis.
in hijs. Si vero ad partem velit
officiū alterius ecclē in qua non
residet dicere hoc potest. et laudo
talem virū: q̄ tūc vtriq̄ bñficio
in officio satisfaciūt. Sed quis ē
hic homo pfecto mirabilia faci
et i vita sua et nescio si sibi istū
est muētus

Vicesimotercō **Q**uero an cle
ricus non deuote horas suas le
gēs vel aliquid omittēs vtputa
sincopando aut vba nō pferēdo
recte peccet. ⁊ si sic venialiter an
mōraliter R̄ndetur fm̄ Inno. ⁊ a
lios doc. ⁊ p Zab. in nō. c. et la
tius in. c. dolētes de ce. mis. ⁊ in
dic. cle. vni. eo. ti. q̄ q̄ ex p̄posi
to volūtario vel malicōso nō de
uote horas d̄t aut aliqd ex eis o
mittat vel ad hoc op̄tā dat puta

inmiscendo fabulas et in eis po-
nendo ille peccat mortaliter. q̄a
opus dei minus legitime et mi-
nus accurate facit et ideo p̄ nō
dīdo et nō factō habet. c. ex t̄io
re. de regu. iur. **Di** vero est negli-
gēcia leuis que nō venit ex pro-
posito sed p̄pter volūtate ad cogi-
tandū fatigatus nimū longa le-
ctiōe siue deuictus somno talis
peccat venialiter. ar. c. quab. et
c. quā aliud. xxv. di. et est r̄cō
vt scribit p̄ **Bene**. **C**or hōis est
mobilius omni re mobili et non
est adeo fortis homo q̄ tales co-
gitaōnes possit vitare. et ideo cū
accedit ad orādū accedat ea bō
intencōe et p̄testacōe mentali vt
talis eius intencō sit semp̄ velle
deuote q̄uis aliquid aliud d̄in-
gat cogitare qm̄ si in p̄secutiōe
nimis ad alia rapiat nihilomi-
nus semp̄ in p̄ma intencōe cens-
sebit p̄seuerare ar. eoz. que no-
m. c. maiores. de baptis. nisi eēt
tanta negociacō ā digressiō q̄ o-
nis eius intencō peccat et tūc h̄e-
at locū quod scribit **Cipriā** in
li. de oracōe d̄m̄ca d̄icēs. Quō
postulās a deo te exaudiū cū te-
ip̄sū n̄ exaudias **Et** alibi. Popū-
lus hic labijs me honozat cor au-
tē eius lōge a me est. **Mat.** xv
capitulo et notatur p̄ **Paulum**
Guilhelmū Zenselmū **Stepha-**
et Imob. de p̄missis in dic. di. i.
dicūt q̄ ipsi de d̄ores q̄ qn̄ fati-
gatus est nimū lōgā lōe quod

tūc p̄t causa recreacōis ec̄ia; exi-
re sed caueat ne nimū frequen-
ter nec sit lōga mora in exitu. s̄
cūto redeat ad officiū et istud stu-
deat deuote pagere et tales cogi-
taōnes distrahetes a se remoue-
re q̄uis pluries relabat q̄ dicit̄
q̄ p̄m̄i motus nō sūt in p̄ate
hōis. **I**deo oportet hominē eē fo-
tem et benevigilantē cū dyabo-
lus semp̄ q̄rat suis astucijs suū
p̄positū et opus diuinū p̄turbaē
sicut legimus de monacho qui p̄
dyabolū ab officiō distrahebatur
et beatus **Benedictus** demone; **v**
idit in quadā carta cogitaō-
nes monachi scribentē et dū nō
ess̄ plus de carta demon eā posu-
it ad dentes vt eam extenderet
sicut faciunt cerdones de coreo et
ecce dum nimium traheret car-
ta fracta decidit de capite ad mu-
tū et seip̄sum percussit quē san-
ctus **Benedictus** videns subtrā-
xit et deinde admonuit mōachū
vt cor suū poneret iugiter ad
officiū et ad deum et ita factū
est et monachus liberatus fuit.
Debet enim quisq̄ clericus ho-
ras suas nō cum sincopa vt cur-
tendo aut festinanter sed assidū
et p̄detentim p̄sertim in me-
dio cuiuslibet versiculi psalmo-
rum debitam faciēdo differen-
tiam inter solempne et feriale
officiū reuerenter persoluerē
vt in dic. iurib; et late legitur in
decreto facto in cōsilio **Basilien**

posito sub Rubū. de cul. diuī. qd
quidem decretū velut sādissimū
debet apud clericos esse vt sciāt
eius tenorē r cū qua grauitate r
modestia atq; sanātimonia det
suas psoluere horas

Vicesimo quāto **Quero** si cle
ricus recedat ante finē officij an
debeat habere distribuōes quo
tidianas. **R**espōdetur q; nō si
nō subsit cā eūdi aut aliud im
pedimentū de quo debet credi v
bo suo: q; agit de ānima et de cō
sciēcia ipsius r hoc cōsistit in so
lo animo ipsius: q; forte fatigā
tus longa lectione exijt cā recre
tionis vt s. in p. p. q. didū ē
et hoc sit verū etiam si non possit
plene pbari. ad hoc. c. significasti.
de homin. et. c. vt. c. de ele.
li. vi. in glo. penul. melius in s.
alie insti. de acti. de hoc glo. sup
v. si est ita in dic. c. significasti.
Poss. tñ impedimentū nō ē in
tāsecū r p. b. abile sed ego vidi
statutū in quibusdam ecclesijs
vbi solū verbo canonici asserētis
impedimentū creditur rē **De**
nempe clericus vsq; ad finē offi
cij pseuerare. **Q**ui em pseuera
uerit hic saluus erit. exēplo ope
rarij qui vsq; in finē in vinea do
mini. idest in ecclā r in officio la
borauit mercedē pletorij habu
it. et ideo notāter dicit tex. n. p.
sum seruitutis sue persoluat. qd
verū nō ē qā hoc p. officio. p. ad
iūda verba denotat cōtinuatio

nem et pseueranciā tēporis vide
licet a principio vsq; ad mediū r
finem et no. in. c. si cōstituerit. de
accu. ibi in v. p. notauit rē. r hoc
p archidia. in. c. cōtumacia. de
here. li. vi. sup. vbo per annū. et
ff. de verbo. signi. l. urbana per
notare. et sic merito recedes abs
q; iusta causa carere debet distri
bucione quotidiana. vt inquit
glo. sup. verbo exeūdo in dic. cle.
om. de cele. mis. et idē sēt **Guil**
hel. et **Stepha.** allegātes. c. vni
cū de clericis nō resi. et. c. i. de iu.
cū multis fibib. **Zen.** dicit q;
nō valet statutū q; interessens
vna hora habeat integras distri
bucōes si in alijs absens sit r be
ne dicit quā statutū venit ad
diminuocānem cultus diuini. p
mo videmus q; layci ex p. cep.
to ecclesie maxime diebus domi
nicis debent vsq; ad finem mis
se stare in ecclesia. de consecra.
dist. i. missas et ca. sequenti **Er**
go fortius dicam de clericis qui
ex debito et ex p. cepto tenentur
ad horas r ad diuinum officium
persoluendum vt dictū est in
questi. p. cedenti. **S**ed vbi abs
non essent aut non darentur
in ecclesia d. strībuciones **Pe** de
bent arbitrio iudicis puniri et
compelli vt persoluant. vt in
dicta questiōne dixi. **E**t questi
one sequenti etiam dicitur ali
quid

Vicesimo quāto **Quero** quid

si aliquē versū psalmi vel ipsum
psalmū omittat. **An** debeat a ca-
pite incipere. **R**indetur qd nō scdm
Inno. **Osti.** et **Jo. An.** in dic. c.
dolentes. ne forte scandalum in
choꝝ faciāt a quo p̄cauendū est
vt inquit Grego. vt in c. nihil
de p̄scrip. et hoc qn̄ ex leuī causa
seu negligēcia p̄cederet attra-
men venialiter peccant et tanq̄
de veniali penitere debent. dicūt
ipsi doctores et p̄t eē ratio. quia
p̄mī motus nō sūt in potestate
hōis. **I**tem qd nil est mobili⁹ cor-
de hōis. vt plene dictū est supra
in. q. que incipit. **Q**uero an cle-
ricus non deuote legens r̄c. **D**e-
cus si affectata est negligēcia.
quia tūc mortaliter peccaret. vt
in dic. q. habetur et debet ad p̄-
tem postea officio expleto quod
omissum est recuperare. **A**c eodez
modo si magnā p̄tem psalmoꝝ
vel lectioꝝ aut laudes omisit
ser. **I**ta cōsulūt **Jo. An.** **D**ed
huic dicto obstare videtur dictū
Ihēmie p̄phete dicētis. xliij. c.
qd est maledictus homo qui facit
opus dei negligenter. **I**tem etiā
aliud quod supra dictum est in
q̄sti. eadem qd quis p̄t cōpelli ad
dicendum hōtas. p̄mo etiā pec-
censurā eccl̄asticā que nō fertur
nisi pro mortali peccato. c. nostro
xi. q. iij. et sic videtur eē sub pre-
cepto. et ideo est necesse vt obe-
diatur. c. qd p̄cipitur. xliij. q. i.
et facit p̄dic. cle. i. de cele. missa.

ibi in verbo i puritate & sciēcie at
q̄ deuotione. **Q**uō ergo poterit
esse deuotio vbi adest negligē-
cia & si in loco deuotionis intrat
negligēcia videtur eē in pecca-
to mortali. quia nō facit clericus
id qd p̄cipit lex. et sic est contra
opinionē dictoꝝ doctoz. **P**ro so-
lutione p̄dictoz doctoz. dic qd
illa cōtraria intelligi debent de
accurata et desidiōsa negligēcia
nō autē de leuī que prouenit ex
nimia occupacōe aut somno qd
tūc venialiter et nō mortalit̄ pec-
cat. **I**ta dicūt ipsi doctores i dic.
c. dolentes. & in dic. cle. i. qm̄ de.
at qd eius tenore debet ipsi cleri-
ci legere vna cū dic. c. dolentes & de
creto **B**asiliensi posito sub rubri-
ca de diuino cultu. vide ad p̄mis-
sa dic. q. que incipit. **A**n clericus
nō deuote r̄c. **E**t ideo qd nō mor-
taliter peccat facit tex. in dō. c.
dolentes ibi dū dicit in quantū
deus dederit quasi dicat qd durū
est ponere hoc p̄ceptū sed reliqui-
tur gr̄e dei quia eccl̄a nō det mit-
tere laqueū alicui sed graui one-
re aliquem p̄ suā cōstitucōne ag-
grauere p̄sertim in hys que sūt
p̄m naturam possibilis quia p̄-
mī motus r̄c. & qd cor hominis.
r̄c vt in dic. q. et iō dēt intelli-
gi nō de leuī sed de affectata ne-
gligēcia que est ad peccatū mor-
tale. **I**tem etiā qd lex loquitur
de omissione hōratū que ē ad pec-
catū mortale vt in dās iurib⁹ nō

aut in omissione versus vel psal-
mi et ideo ad hoc non debet fieri ex-
tensio. ar. l. si minor. ff. de verbo.
obliga. et. c. susceptum de rescrip.
li. vi. et illa est communis opi-
nio doctorum.

Vicesimosexto. **Quero** quid
si clericus dum est in officio non in-
telligit ea que legit an per cathe-
spondetur sibi. **Imo** quod non. et i-
dic. c. dolentes. **Ego** in hoc disti-
guo taliter. **Aut** ipse clericus dum
horas suas legit solus vel cum a-
lijs legit et dum audire etiam debet
alios legentes dat opera; ita quod
non intelligit quia mens ex affe-
ctata negligentia et longa vaga-
tione totaliter vagatur a bono
propósito quia tunc peccat morta-
liter quia dicitur text. cle. i. quod in puri-
tate conscientie animique deuotione
debet officium quis persolvere. **Aut**
hoc procedit ex leui negligentia
et tunc tamquam de veniali peccato
penitere debet. c. qualis. xxv. q.
vi. et hunc concordant ea que dixi
supra in. q. pxi. pte. **Aut** hoc pro-
uenit ex ignorantia et imbecilli-
tate intellectus ut quod est illud
multum et preedit opus. **Imo** hoc
modo declarata et intellige quod non
peccat dum non scire studeat et ha-
beat cor suum ad deum et deuote
legat et psallat. sibi gratiam sibi a
deo datam. pro hoc facit dictum Au-
gustini in. c. sedulo. xxxviij. di.
Idem dico de laicis qui dum inter-
sunt diuinis officijs non intelli-

gunt ea que ibi leguntur et cantan-
tur licet audiant ipsos clericos
cantantes psallentes et legentes.
Na ut non pro seipsum in dco. c. do-
lentes. et tangitur etiam pro moder-
nos doctores in dca. cle. i. dnt ta-
men laici esse sub silencio et ora-
re deum. ut officium quod celebra-
t sibi et alijs proficit ad salutem et de-
uote in ecclesia stare. argumento
notato in. c. i. de vita et honesta-
te clericorum.

Vicesimosextimo. **Quero** ut
terius ut me clariorem faciam quia
dixi si non multum est laicus cle-
ricus non peccat an propter impi-
etiam seu ignorantiam sit deponendus.
Respondetur sibi Augustinum in li-
de catheziz adis rudibus tractado
Gracianum in. c. sedulo. xxxviij.
dist. ubi dicit quod scolasticum non dnt
contempnere humilitate imbu-
tas christianam quos cognouerunt
magis moerum quam verborum amplius
deuitare et post pauca verba in-
fert hoc vult text. ita ei non iride-
bunt. **Si** aliquos antistites et mi-
nistros ecclesie forte animadu-
terunt vel cum barbarissimis et soleo-
cismis proferre vel ea verba que
pnuant non intelligunt perturbateque
distinguunt. non pudent legere azi-
atim postea sequuntur in text. non quia
illa minime corrigenda sunt quasi
dicat primo sunt corrigenda et
ita operandum ut addiscant et hoc
illa ratio ut sentit ibi text. cum
glosa. quia magis asideranda est

mens q̄ verba. ⁊ huic cōcordat
c. marchion. i. q. ij. c. ex lūs. de
spō. Corde em̄ casto mēteq; pia
et vigili secundū grāciam sibi a
deo datam debet deo seruire. vt
dixi m. q. precedēt q̄ deus non
tantū opus aut vōcē q̄ntū affec
tu cōsiderat. Nam facit vt vox a
deo exaudiat et opus remunera
bile sit vt no. in dic. c. sedulo. et
q̄uis opus sit bonū si affectus
p̄uauus nullū inde debetur p̄mi
um ar. eozū que nō. in. ca. non
mediocriter de p̄se. di. v. et est
tex. Hieronimi tractatus p̄ Gra
anū in decre. v. q. nō tm̄ ore sed
corde deus est orand⁹. q̄ meli⁹
or est. v. psalmozū decātatio in
cordis puritate at serēitate et
spiritali hylaritate q̄ tot⁹ psal
terij modulacō cū cordis anxie
tate atq; tristitia: q̄ de⁹ nō flet
tatur dulcedine verborū vt homo
et ideo exp̄sse videtur q̄ q̄uis
clericus sit impit⁹ aut ignar⁹
nō tamē est deponendus vt no.
ilare. glo. ij. in dic. c. sedulo. ⁊
tamē ita agendū est vt studeāt
scire melius nec eos debz pude
re adiscere. Cathone dicēte. In
strue preceptis animū nec disce
re cesses. Nam sine doctrina vi
ta est q̄si mortis ymago. et sene
ca inquit. Nulla etas sera est ad
adiscendū. Et alibi optima nor
ma viuendi est cupiditas adil
cendi. et intellige sane q̄ p̄ter
impiciām quis nō est deponēd⁹

nisi impiciā siue ignorāciā esset
intollerabilis: q̄ tūc secus esset
vt i. c. si. de eta. et q. ordi. Decla
ro ap̄cius p̄dicta et materiam se
cūdum qd̄ mihi videtur. Aliquā
do quis nō erit pitus ad vnū be
neficiū puta habens curā ami
marū et q̄uis veniat ab illa de
ponendus nō tamen est ab alio
beneficiō simplicia deponend⁹ ad
qd̄ forte sufficiens redditur. Et
sic hoc verbū deponend⁹. nō est
amare sumendū vt a quocunq;
beneficiō veniat deponendus. et
ido de tali beneficiō quo dign⁹
sit erit sibi p̄uidēdum ea ratio
ne ne cogatur in obprobriū mē
dicare. ⁊c. et det per eum qui or
dinauit ipsū sustentati in odiū
sui qui p̄mouit indignum ⁊ ad
hereditatem d̄m̄ elegit minus p̄
doneū nisi iste taliter p̄motus
de sua vel etiā paterna heredita
te possit se sustentare. ar. c. eozū
q̄ no. in. c. ep̄s si alique. et. c. cū
fm̄ de p̄ben. ⁊ tūc viuat de fa
cultatib⁹ suis ⁊ adiscē q̄rat ymo
cōpellat si b̄nificiū det ⁊ postea
cātate digne poterit illd̄ psalmi
ste Dominus pars hereditatis
mee tu es qui restitues heredi
tatem meam mihi habentur v̄
ba hęc in dic. ca. cū secundū
atq; etiā illud dicere poterit.
portio mea est dominus in terrā
viuentium. de hoc vide questi.
que incipit. Quero an pro eo
⁊c.

Vicesimo octavo. Quero qd
si clericus dimittat horas cano-
nicas dicere pro eo qd nō habet
breuiariū an si dixerit alias ho-
ras scz. crucis. trinitatis. scti spi-
ritus. virginis Marie. vel ora-
tionē dñicam. scz. Pater noster
aut alias oratiūculas possit recō-
pensare vt sic nō sit excoicatus.
Respondetur s̄m Raymūdū qd
sic. et tūc non peccat mortaliter.
Ego vero in hac. q. sic puto eē di-
stinguendū et dicendū. aut lo-
quitur de eo qui potest puidere
sibi de libro p officio dicēdo utpu-
ta quia potens est ad emendum
breuiariū. vel ad faciendum sibi
scribi. vel qd est in loco vbi ē ec-
clesia habens libros p horas di-
cedis et nō puidet et tunc in-
culpa est. et peccat mortaliter qd
nō satisfiat obligatiōi ad quā
est astrictus nec p satisfaciendo
diligentiā adhibet. vñ nō est li-
beratus. ar. notā. m. l. q. re. ff. si
cer. pe. Quid aliud est dicendū
de tali nisi quia tanq̄ defidiosus
et morosus venit dampnādus.
p hoc facit regula mōra sua. de
regu. iur. li. vi. nec admittat si ve-
lit illā excusatiōē facere qd loco
horaz diat in recompensam at s
oratiōes quia aliud p alio in-
uato creditore solu nō potest p-
ferim vbi facultas soluendi ad
est vt scribit Paulus iurist. cōsul-
tus m. l. ij. ff. si cer. pe. postq̄ em
p obligatiōē factā siue cōtractā

in suscepōne ordinis vel bñficij
obligatus ad ipsas horas extat
de q̄ obligatiōe dixi sup̄ m. q. q̄
incipit. **Quero p̄mo. Et ex quo**
capite descendat obligatiō ibi
vide m. q. alia eam sequenti. Igi-
tur ipsas horas psoluat q̄a hoc
dat obligatiō et forma cōstitu-
tionis ecclē. Et in forma solutiō
ipsarū horarū fieri debet si debet
diā liberatus ar. Insti. quā. mo.
tol. obli. in p̄in. vbi diat text⁹
qd solutiōe eius quod debet tolli
tur omnis obligatiō. et alibi did-
tur qd pmissiō tollitur solutiōe
eius qd pmissum est. ar. nō. m.
c. ad n̄am. e. l. ij. de iur. iur. l.
i. et m. l. pmissiōe. ff. cōstitutio. ff.
de cōstit. p̄ci. et m. l. ratiōe libe-
ratus. ff. quā patus est. ff. quib⁹
mo. pig. vel. p̄p. sol. Nā qñ ip̄e
clericus pmouet ad sacros ordi-
nes vel beneficia recipit resultat
ista obligatiō vt ad horas tenea-
tur et ad hoc se videt obligare in
ōnam ad oīa que iuris disposi-
tiō diat ratiōe ordinis vel bene-
ficij suscepti. quia qui vult ante-
cedens. velle d̄z. r. sequēs neces-
sariū ad illud. c. p̄terea. de offi.
dele. et. l. ad legatū. ff. de pau. et
vide in dic. q. i. Aut nō sibi pui-
dere de libris p̄t. utputa qd ē in-
carceratus vel in via sine breuiā-
tiō spoliatus nec h̄t vnde possit
h̄t recurū p officio suo legendo
et tūc talis est excusatus dicēdo
cas oratiōes ⁊ psalmos q̄s scit

et potest. et hoc modo crederet compensacione admittenda. **D**3. confu-
lo si potest beneficiatus officium omni-
sui repetere quod ulud repetat et con-
sulte operabitur exemplo debitoris
qui licet in termino suo credito-
ri non possit satisfacere. nihilomi-
nus non dicitur esse liberatus pro-
pter hoc. immo ipso pueniente ad
pinguiorem fortunam et ad facili-
tatem soluendi tunc soluere tenetur
creditori suo. que propter egesta-
tem et impossibilitatem sui debito-
ris oportuit habere pacientiam.
ar. no. m. c. odardus de soluti.
et ibi glo. et in. q. is qui. ff. de
cessi. bo. conuicta. l. i. C. eo. ti.
Nam deus est creditor cui debet
ut in hoc. c. non dicitur ibi pen-
sui seruitutis. et nisi esset tanta me-
tuitudo ut inquit hosti. quod ipse re-
dicere non possit. tunc debet sibi im-
poni penitentia quasi impossibili-
le foret ipsum posse redicere. ar. ff.
de re. iu. impossibiliu. et de pact.
c. si. **E**t hoc opinio ut dicitur immo.
placuit multis: sed dicitur ipse quod si
non rediat dummodo de peccato o-
missionis sibi imponatur peni-
tentia sufficiat ut sic penitentia
liter agat in quo deliquit. **C**re-
do quod bene faciet ut consulat con-
fessorem patrum: quod bonarum mentium
est ibi timere culpam ubi timore non est
c. in. de obs. ieiun. **E**t si neccitas
ut puta infirmitas allegatur vi-
deat bene qualis sit ista neccita-
tas omittendi horas confessionis: quia

deus non debet esse detrioris con-
dicionis quam homo creditor cui ipse
homo tanquam eius creatura serui-
re tenetur et debitum suum super
iudicia iustificationis persolvere
ut dicitur textus. nos ter in fi. sui. **I**sta
dixi propter nonnullos qui non
verentur prelaturas et beneficia re-
tinere et propter quemcumque casum
etiam leuem omittunt officium ad
quod obligantur ratione beneficii. ut
c. si. de rescrip. in vi. aut modi-
ca infirmitate continua aut inter-
pellata et contra hoc facit. l. q. si
-ff. de re. iudi. quod talis non excu-
sabitur ab officio ut inquit hosti.
non aduens quod hoc est de precep-
to cum ex hereditate christi uiuat ut
in. c. cum sim de preben. et honore et
omnimoda reuerentiam ab homini-
bus assequatur propter et dignitatem
ut non. m. c. de multa et per totum de
preben. **E**t ideo pro tot et tantis ho-
nis non deberet clericum horis omis-
sis etiam ex quacumque neccitate tunc
repetere propterea: quod est. o. quod quis
sit in carceribus non perdit fructus
beneficiorum suorum et si illos perdidit
set sibi appetit actio ad recupera-
ndum: quia privilegium spoliati
latissimum est. ut in toto ti. de
cau. possessi. et prope. et in toto ti.
de restituti. spolia. in decretali et
in v. modo sicut potest fructus
recupere et eos petere quare non
debet ita officium omissum etiam
in casu neccitatis ut super persol-
uere. nam postquam sentit commodum

sendat r onus r ppe hoc faciut
 ea q no. in regula q sentit de re:
 gulis iuris in vi. r vide q s dixi
 in. q. q incipit **Quo** r se qnt r
 ubi plene fut nonnulli q conatur
 sibi potius emere libros legales
 vel iuris canonici aut eqs vestes
 r splendidos alios ortus q brui
 ariu ymo et si illud habet dedig
 natur ad manus reape et filia.
 qd qntu sit ab hoiabile vide qd
 dicit **Stephan** p in. c. vesti. n
 ta ecclie. de cose. di. i. r in d. cle.
 vnica. s. in multis **Duc** ead aliq
 dicetes r post q necessitas no sibi
 est legi r lex no sit imposita ifir
 mis. ideo videt q clericus no te
 neat repetere officiu ommissum p ea
 q habet in. c. ij. de obseruacoe
 ieiunij r fructus ead restitue vt
 quidam dicunt **Ped** **Caldin** dicit
 q verius sibi videt qd teneatur
 qd intelligo sane ppe superius
 dicta vbi adeo infirmitas fuit
 grauis q eo tepe officiu dice no
 potuiss nisi periculū immimis r
 obetis tuc bn procedit illa doctri
 na q lex no est imposita ifirmis
 abs at dic rē. de hoc videt tagē
Raymūd in summa de apo. in fi.
 s cogita ā ista excusacō sit do ac
 ceptabilis

Tricesimo nono **An obligat**
 ad horas canonicas teneat ead
 horas r officiu bte vginis dicere
 r vigiliis mortuorū **Rndetur** q
 no r hoc pbat ex txxu nō in q
 nulla fit meao de officio virgis

vel vigiliis mortuorū g° ad eas n
 teneat q casus ommissus p omis
 so habedus est. c. susceptu d re
 scriptis li. vi. l. comodissime. ff.
 de liberis r postu. **Et** si aliqd ha
 bet in deuocōne has horas vel
 vigilias dicere hoc bn pt sed eo
 tū deuocō no det eos aggrauare
 fm **Gml. Pau. Amol.** in d. cle.
 vnica vide p eos dē vbi dicit q
 quis no astringitur ad eas iure
 scripto tamē pnt teneri dsuetudi
 ne vel statuto aut alia institucō
 ne vt ibi p eo s rē

Tricesimo **An** omittens tale
 bnficiū peccat r puniti possit **Re**
 spōdetur fm **Gml.** q sic in dca
 cle. vnica et ita eque punitur si
 cut omittēs alias horas canoni
 cas vt no. in. c. i. xi. dist. p glo.
 r archi. qm cū hoc hēat statutū
 vel cōsuetudo ipsius ecclie trans
 gressor sicut transgressor legis
 vel canonicis venit puniedus. xi.
 dist. in hys et. c. cū cōsuetu. de
 cōsuetu. dicit tamē **Gml.** hoc fo
 reuēū de officiaibus r residen
 tibus in ipsa ecclia. secus autez
 in illis qui iusta de causa vtpu
 ta studiorū sūt absentes vt ibi
 per eum

Tricesimo primo. **In** quo lo
 cō sunt dicende hore canonicæ.
Respondetur q in ecclia in quā
 est beneficiatus. ar. c. vmo. x.
 q. iij. allego eadā tex. meliorē
 in. c. dolen. de. cele. mis. r. c. fi.
 xxiij. dist. quod in te penitencis

et remissio . et fact . c . alma maē
de sen . exco . li . vi . et sibi mō di
co de layis quia ad hoc ecclē sūt
inuēte ⁊ deputate vt in iuribus
p̄allegatis et de cōse . di . i . quā
p̄ totum et in . c . deus de immu .
eccl . li . vi . et ar . c . i . de purifica
tione post p̄tū et no . in dic . cle .
vni . et rāo q̄ sicut misteriu ab
senas p̄dest in ecclā residet . b .
ita et misteriu eorū qui in ecclā
sūt officiantes p̄dest eis qui sūt
extra ecclā p̄ utilitate eccl . ta
les em̄ residetes reputatur . ca . ex
pte de cle . nō de resi . ⁊ c . cum nō
deceat de electi . cū materia sua
li . vi . **Sed** v . deat quā taliter ab
sens est vt negocia fideliter et
sollicite solliatet et exerceat vt
q̄tocius potest ad ecclā reuer
tatur

Tricesimo secūdo . **Quero** cū
quis est in choro alijs ibidē ho
ras canonicas legēab⁹ vel can
tātib⁹ a liceat sibi ad p̄tē vel d̄s
perse horas suas aut alias ora
tūculas vna cum alijs officiare
et dic q̄ nō vt no . in . ca . nō ibi
cū dicit aut a scolatib⁹ publice .
compleatur et nō dicit complea
tur in numero singulari : sed in
plurali loquitur t̄x . et sic in cōi
⁊ in sibi dicit d̄nt et cōpleti et vide
decretū Basiliē . de cultu diuī
no rē . **Un** si vocē ab alijs subē
hit peccat q̄ agit cōtra iūis di
spōsitiōnē et ecclē mandatū vt
in . c . nō et fact . c . si autē nobis

xi . q . iij . ⁊ c . ij . de maio . ⁊ obe .
Dicit sanctus **Ihero** . Ingratum
est spiritui sancto quicquid ob
tuleris neglecto eo ad qd̄ tene
ris et ideo vt p̄soluat debitū de
bet vna cū alijs publice psalle
re et cātare ⁊ nō ad p̄tē aut ali
as oracūculas dicere

Tricesimo tercio **Quero** quā
do presbiter missam celebrēt an
audientibus liceat suas oratio
nes legere **Respōdetur** q̄ quan
do missa celebratur et p̄ sibi al
ta voce legit et presertim oratio
nes ep̄lam et euangeliū quili
bet deuote audire debz ⁊ sub si
lencio ⁊ presertim loquor deuotis
litteratis nam dū legitur euāge
liū debem⁹ cōsiderare q̄ xp̄c est
qui loquitur ⁊ nō homo qd̄ p̄ro
batur ex p̄tē ap̄io euāgeliorum .
Dicitur em̄ in uilo tpe dixit **Ihe**
sus discipulis suis p̄abolā hanc
rē . **Et** ideo quādo nomē ipsius
audis ⁊ ei⁹ gesta nominari flet
tere debem⁹ genua ne dū corpo
ris s̄ eciam cordis vt habetur p̄
Ioh . **An** . in p̄hemio li . vi . et i
ca . decet de immunitate ecclāz
eo . li . **Nota** q̄ grāde ⁊ salutare
est nomē istud **Ihesus** p̄tē quod
salū facti sumus ca . vno de sa
cra vñtione ⁊ dicto capitulo de
ret rē .

Tricesimo quarto **Quero** an
pro eo qd̄ quis allegat q̄ nō hz
vocē sonorā vel nescit cantare ve
mat excusand⁹ **Respōdetur** q̄

nō quia debet hīn grā; sibi a deo
 datā creatori suo seruire ⁊ frām
 labiorū suorū cū puritate cōscien
 tie animiq; deuocōne porrigere.
 ut in cle. i. de cele. mis. et q; can
 tus est in ecclā de nēitate ut p
 batur per psalmistā sic dicētem
Psallite dño in cythara ⁊ in vo
 ce psalmi tubis dudilib⁹ ⁊c. qd
 quidem verbū psallite esse impe
 ratiū modi dicitur apud gmati
 cos. et ideo succēdit qd p̄cipit
 impatur et qd impatur necesse
 est fieri. c. qd p̄cipitur. xliij. q. i.
Nec excusatur si dicat nescio cā
 tum: quia debet addiscere ipsū
 sicut officiū alioquin est in cul
 pa dum acceptauit beneficiū et
 ignorat ea q; sūt necēria ad ea p
 pter que dat beneficiū quare mi
 scet se in arte quā ignorare scit
 seipm. ergo. ⁊c. **N**ā quā p̄ impe
 riciā male medet ⁊ iudicat. tal
 venit puniend⁹ et adione in fa
 ctū tenetur in q̄tū religioni iu
 dicanti videbitur equū. ff. de va
 rijs et exordi. cogni. l. si iudex in
 stitu. de obliga. que ex. q̄si deli
 cto nascūtur in p̄cipim. **I**picā
 nāq; culpe cōpat. i. q. i. n̄ est pu
 tāda nisi. xxix. q. vlti. no. in. c.
 ad aures de eta. ⁊ q̄li. **E**t si vide
 at se nō p̄doneū nō debuit pati
 ut pmoueretur **N**ā pmouēdus
 ad beneficiū debet in trib⁹ eē suf
 ficiens et examināū debet si bñ
 legat si bñ cōstruat p ut dicitur
 in cle. i. de cōcessi. p̄ben. et esto

q; examinātorū debitiū et culpa
 nō excusat taliter pmotū cū nō
 examinauerit in pmocōe ad be
 neficiū debuit em talis tēpe pro
 motōnis fateri ignoranciā suaz
 ar. no. in. c. q̄tū de eta. ⁊ quali.
 ⁊ c. iudeorū et. c. eā eo. li. debet
 quisq; prius eē discipulus ante
 q̄ mgr. c. cū in mgrm de electi.
 xvi. q. i. sic viue. et ideo talis nō
 est in beneficio sufferend⁹ si non
 valz. aut nescit vel nō vult stu
 dere ut sciat. onera em beneficij
 faciendo et dicēdo officiū ppter
 qd datur beneficiū supportare de
 bet facit p hoc. l. vnicā. p̄. p̄ vto
 secūdo. C. de cadu. tollē. ⁊ regu
 la qui sentit de regu. i. in. vi. ⁊
 iō ex p̄missis liquet hūc nō fore
 excusandū cū ipse de officiū ad
 pleat q; cātus ē de nēitate ut i.
 quit. **A**u. i. in. c. que ipsis. xxxviij.
 di. in. v. antiphani⁹ ⁊ videat
 bñ quō fructus bñficij p̄cipit nō
 satisfaciēdo in hjs q; ad seruiciū
 bñficij requirūt q; dubito an cū lō
 sciēcia p̄stet eos p̄cipere ⁊ an te
 neatū ad restitucōne.

Tricésimo quinto **Q**uero an
 sufficiat clerico ipsas hōras men
 te sine verbali expressione legere
Respōdetur q; sic: quia soli deo
 porriguntur qui cordis deuocōz
 respicit. ergo frustra verbū ad
 iūgitur. ar. c. sedulo. xxxviij. d.
 et in. c. i. xciij. dist. vbi dicitur q;
 nō vce sed corde psallendū est
 deo ⁊ legēdo hōras dem⁹ ad deū

toto corde vigilare. c. qñ. de ase.
dist. i. In atrium facere videt. c.
nō mediocriter de conse. distim.
v. vbi habetur qd tā corde qd vo
ce de⁹ est laudāndus ⁊ ad hoc fa
cit dictū psalmiste psalmo. clxx
vij. **V**oce mea ad dñm clamaui
Nec ob. alia iura sup. alt. quia
et si dicant qd corde deo psallen
dum fit nō tamē excludit quā
deum voce laudare debeamus vt
no. p. glo. in dic. c. i. xxiij. distim.
et in dic. c. nō mediocriter. non
tantū de⁹ respicit vocē s. et cor o
rantis et utrumq. infimul bonū
est. ymo debet expressio fieri vt
in clemen. vni. de cele. mis. in v.
su fructū labiorum ⁊c. Itē vt re
fert **A**ba. **T**h. m. ij. q. ij. q. q.
omnis oratio que fit per mmi
stros ecclesie debet fieri in totū
populi personā p. hoc adduco di
ctum sacre scripture hic scz mmi
ster est ecclie qui orat pro popu
lo et vniuersa sancta ciuitate **H**e
rusalem et hinc est qd oratio de
bet esse vocalis sonora et publi
ca vt sit p. populo nota **E**t ideo
tr. noster dicit a scolari⁹ pub
lice compleantur ⁊c. quod vbi
scz publice notat: quia clericus
publica dicitur persona vt no.
ar. c. q. q. de vsuris **D**ic eius ora
tio publica dicitur s. singularis et p.
uata oratio quā q. s. p. se et alijs
facit non est de necessitate qd sit
vocalis vel qd fiat cū expressione v
balū. ita dicit g. o. magna in cle

men. si dñm de telū. ⁊ vñe. sac.
quā omnino vide **I**ntellige s. cō
clusionem istā de eo qui pōt ex
p. m. ere al. s. excusand⁹ est quia
lex debet esse de possibili ca. erit
autem. iij. dist. et infirmis nō
est lex imposta. ar. c. ij. de obs.
ieum et. c. q. nō est de regulis
iuris **D**e intellige de conuersis
et laycis templarijs quibus da
tum est vt intē sint officijs p.
ut no. in dic. cle. vni. p. **E**u. hel.
et alios de c. quia ipsi nō debent
cū clericis psallere ar. c. i. de vi.
et hone. c. eti.

Tace simo sexto **Q**uero quā
sup. ra dixi qd publice debent ho
re legi ⁊c. **N**on habeat intelligim
dist. m. de vel dist. m. de de omni
bus. **R**espondetur vt infra: qd
seculares et qui curam animā
rum et populum habent publice
has horas p. solvere debent: sed
secus est de monachis qui non
habent populum quia tūc taliū
officia nō debent publice fieri et
cātari vt no. p. glo. in. c. de hys
xij. di. sup. v. cetera officia et. c.
interdicimus. xvi. questi. p. m. a
quod nomen

Tace simo septimo **Q**uero de
inde de monacho ad eccliam secu
larem p. moto in qua fit officiū
ciuitatis romane vel aliud officiū
s. m. consuetudinem ecclie an te
neatur ad illud officiū dicen
dum vel monachale **R**esponde
tur qd debet se reformare cū illis

cum quibus cōuersatur. ar. c. recol. de sta. mo. et. ci. xi. dist. cum similibus ⁊ melius in. c. fi. xij. dist. c. de monachis. xv. q. i. p. doc. faat cle. ij. de cele. mis. et ibi no. glo. in v. hato et no. in. c. clerici officia in fi. de vi. et ho. clerici. et. c. vij. xvij. q. i. p. archi. quia in vno et eodem collegio nō debent fieri diuersa officia q̄ miam scandalum foret a quo p̄ cauendum est. c. dens qui de vi ta et hone. cle. et. c. nihil de pre sump. et ne videatur in boue et asino arare. c. in noua adione xvi. q. vij. de hoc no. ultra glo. preallegatam in die. cle. ij. per Guil. Zen. et Imo. et Gof. in summa de statu mona. f. ij. s̄ nū quid absoluitur

¶ Tricesimo octauo. Quero vl terius p̄ter premissa secundum quem titum et quot psalmos p̄ qualibet hora debeat clericus di cere. Respondetur primo ad p̄ mū scz q̄t hore sūt dicende secun dum formam Romane ecclē per ea que no. in. c. i. et. ij. xij. dist. hoc idem affirmat Grego. in. c. sequenti et. c. basilicas. de cōse. dist. ij. et xij. dist. de hys. et. c. illa. Soluō dicas s̄m Guilhel. et Zen. in die. cle. vii. q̄ q̄libet debz ecclē sue cōsuetudinem ser uare et tot psalmos dicere quot ecclā sua in qua est beneficiatus pro hōis canonicis statuit. vt habetur xij. dist. nouit et. c. se

quenti in fine. et si seculis faceret tanq̄ transgressor consuetudis aut institucōis ecclē potēnt pu niri et p̄ inde ac si ess̄ transgres sor legis. xi. dist. in hys. In ecclē hys vero monachor̄ et aliorum religiosorum seruati debet illud qd̄ eorū regula et institucio aut cōsuetudo seruati. c. de hys. xij. dist. Non ob cōtraria primo fac ta quia licet mos ecclē Romane in sacramētis debeat seruati nō tamen sic est in istis hōis cano nicis et diuinis officijs vt inqt̄ Osi. in hoc nō. c. de conse. dis. v. c. In die no. in. c. ij. qd̄ i illo que ecclā romana mandat et do cet seruare ad illā tenetur quis qz seculis vbi nō mandat vel do cetur seruati que facit ipsa. ar. no. in. ca. cāis. de sentētia. ⁊ re iudicata

¶ Tricesimonono. Quero ex p̄ dictis quid de illo qui est extra dyocesim vel beneficiū suū aut in alio beneficio sed nō facit se cundum morē sui beneficij aut dyocesis officij: s̄ aliud officij puta Romane curie talis veniat excusandus Respondetur scdm̄ Stepha. i. die. cle. vii. et Zab. in hoc nō. ca. q̄ nō ar. cle. ij. de cele. mis. salua tamē intencōne die. cle. ij. disponentis q̄ clerici quicunqz etiam religiosi qui sūt familiares et domestici Cardia lium et Epōr̄ se possunt in di uinis officijs ipsis cōformare

et excusantur ita q̄ nō teneant̄
ad illud officiū dicēdū r̄ itelligo
de legendis ipsas horas cū p̄dis
ctis dominis platis q̄ poss̄ eē q̄
familiares r̄ comestia eēnt r̄ ta
mē horas cū eis nō dicēnt p̄ ut
de facto videmus r̄ de hys nō ē
dubiū qd̄ tenētur ad officiū suū
qn̄ cessat causa vt mens et r̄ao
vult dic. cle. ij. vñ in eis nō v̄
dicat locū. ar. l. adigere. ff. q̄uis
ff. de iu. pa. cū sibi b̄ r̄ ver. als
ess̄ in b̄nificijs diuersis seu eccle
sijs b̄nificiatus in quib̄ diuersa
officia sūt tūc faciet s̄m qd̄ dcm̄
est sup̄ in. q. que incipit. Quid
si duab̄ ecclesijs.

¶ Quadragesimo. Querō quō
debeat se habere cleric⁹ r̄ p̄para
re quā est accessurus ad officiū.
vt infra sez q̄ cum audit signū
aut sonū campanæ vel tubā que
pro officio pulsā debet statū sur
gere r̄ dicere aut cogitare q̄ sig
nū tale sit vox seu tuba sūm̄ re
gis p̄comis incitatis ipsū ad lau
des r̄ eius debitum p̄soluēdū ac
excitatis ad opus vinee ad quā
vigili cura r̄ sollicitudine aiq̄ de
uocōe accedē d̄t vsq̄ in finē labo
raturus vt pro mercede denariū
diuinū accipiat. Audi qd̄ legiē
in illo ymno. Primo dierū oim̄.
r̄c. et lege ipsū vsq̄ in finē q̄ in
struens quō te h̄rē debeas. Lege
ecā simili mō ymnū illū Eterne
renū cōditor r̄c. ecā vsq̄ ad finē
Nā ibi reperies verba salutaria.

Et alibi scriptū est. Ante oratio
nem p̄para animā tuā ne sis q̄si
qui tēptat deū. hoc fieri docet de
cretū **Basilien.** de diuino cultu
et cū reuerentiā et habitu agrio
et decenti nō cū camb⁹ et auib⁹
renatijs r̄ alijs insolēcijs de q̄
bus in dic. cle. i. de cele. mis. et
in cle. i. de vi. et hone. cle. r̄ i. c.
i. eo. ti. li. vi. et in dic. c. dolētes
et. c. clerici officia eo. ti. in anti
quis et in dic. decre. **Basilien.**
**Ingrediatur ecā seu chorū
vt fortis pugil r̄ athleta pro po
pulo oraturus adūsus dyabolū
Exēplo Moysi quī dū orabat
p̄plus vincebat. dū vero spiritus
eius ab oracōe relaxabatur tūc
populus vincebatur. Et p̄missio
crucis signaculo quo saluū factū
sum⁹ vt no. in cle. i. de reliq̄. et
rene. sanc. r̄ in. c. decet de immu
tate ecāy r̄ oracōe d̄m̄ca scilicet
Pater noster. vt mox est suū
debet incipere officiū r̄ finire cū
vigili cura semp. vt in. c. i. xi.
dist. Et q̄ debeat officiū incipi
r̄ finire cū oracōe d̄m̄ca sez **Pat̄
noster** est tex. de. cose. di. c. idez
semp. quā tene menti r̄c**

**Explicit
Deo gracias**

Handwritten flourish in red ink, possibly a signature or decorative mark, located below the printed text.